Ч. 127 Неділя 8 (20) червня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Теперішне положене в Туреччині.

Берлиньска Voss. Ztg. одержала з Константинополя слідуючу замітну допись о теперішнім положеню в Туреччині.

По довгих, довгих десятих днях без всякої почти з Европи (в наслідок великих злив була перервана комунікация зелізницями — *Ред.*) наспіли залягаючі ґазети, а з них на наше велике диво довідуємо ся, що там „за границею" майже не звертають уваги на події в Туреччині. То не добре, бо сими днями діяли ся поза кулісами річи, котрі дуже легко і в дуже немилий спосіб могли би були нарушити мир в сьвіті. Переговори амбасадорів в Топ-хані що правда держать ся у великій тайні і не можна довідати ся нічого певного. В політичних кругах на Пері знають лиш як-раз то, що панове дипльомати зволять сказати і там навіть настало переконане, що все іде як найліпше і що ніякий фальшивий тон не робить дисгармонії в европейскім концерті; з початку були якісь ріжниці в поглядах, але тепер їх усунено і всі дують згідно і одноголосно в мирну дуду. Зовсім противного погляду суть турецкі круги. Там настав такий погляд, що стоїмо перед европейскою кризою, а щоби єї зробити нешкідливою, треба більше дипльоматичної штуки, як то єї Европа вже від року показує. Анґлія стоїть в простій суперечности з прочими державами европейскими, а роздор той так лихо залатаний, що кождий мусить єго видіти, хто умисно не замикає своїх очий.

Але й згода прочих европейских держав не конче виспа понад всякі сумніви і особливо Франция моргає якось в дуже підозрілий спосіб на свого сусіда поза каналом (на Анґлію) не говорячи вже о Італії, котра лиш дуже нерадо і з конечности, не з власної волі стоїть доси у всхідній справі при тридержавнім союзі. Ті відносини проявили ся були дуже виразно на першім засіданю конференциї, на котрім анґлійский амбасадор виступив так рішучо против Туреччини, що більшої рішучости чей не було потреба; цілі високі збори так то дуже обрушило, що мало що не розійшли ся з нічим, хоч Франция і Італія ніби то формально опонували, але мимо того були би заявили, що годять ся на головні погляди анґлійского амбасадора. Туркам преці мала европейска війна була би на руку, бо они при ній могли би в мутній воді риби ловити, і з їх сторони не роблено би певно нічого, щоби не допустити до такої події. Султан, що правда, ставить ся доси досить сьміло по стороні миролюбивих держав і держить кріпко поводи в своїх руках, щоби своїх міністрів охоронити від якоїсь дурниці, хоч тим ставить ся в суперечности з своїм народом, котрому Европа і Европейці з кождим днем стають ненавистнійші.

Положене єсть нині мало що не так само критичне, як було торік під конець літа, з тою лиш ріжницею, що султан дав слово, що не допустить знову до різні в столици і що ми длятого доти тут безпечні, доки ще слово султана і воля значить щось в державі. Турки прийшовши легко до побіди стратили весь змисл для дійстности; їх взяв ся тепер дур і не можуть того зрозуміти, як може правительство давати ся полохати так званій згідній Европі. Треба лиш видіти ту згірдливу міну, з якою Турки відзивають ся о „Европі", як они глумливо здвигають плечима, чим відповідають на то, коли їм нагадати, що Европа ужиє сили. А то найсумнійше для Европи, що не можна тим людем сказати, що не мають рациї. Від двох літ Европа не знає нічого иншого як лиш блямувати ся супротив Турків. В осени 1895 була славна справа двох стацийних кораблів, відтак прийшло так само славне скріплене морскої воєнної сили в осени 1896, безхосенне грожене держав за різню Вірмен, загадочні переговори амбасадорів в зимі, піжмурки на Креті і комедия в Атинах, аж наконець вибухла війна против волі держав.

Підчас коли тут амбасадори переговорюють з Тавфіком-пашою в справі роз'єму, **Туреччина скріпляє що дня і без того вже сильну свою армію досить значно, а то лиш на то щоби могла ставити опір Европі.** Звідкиж має взяти ся у Турків поважане для Европи? Що і тут знову не зважає ся на фактичні відносини, що Туреччина мимо єї змобілізованої армії в силі 500.000 мужа може менше легко і навіть не так довго, як полковник Вассос з своїми тисяч людьми стовити опір, — того не хоче зрозуміти навіть високий турецкий урядник державний, а німецка дружба прийшла єму так несподівано, що він гадає, що німецкий нарід задля тої дружби готов жертвувати навіть свої власні інтереси. **Европейский мир спочиває нині на двох очах султана**

41)

ГОРБАТИЙ.

(З польского — повість Иосифа Корженьовского).

(Дальше).

На кілька хвиль перед від'їздом, коли віз стояв вже готовий і запряжений, а ціле товариство було зібране в їдальни при пращальнім сніданю, сиділа Уршуля на першім місци, як будуча господиня дому, спокійнійша, а навіть веселійша як була доси і опирала свобідно о крісло Мариянa, що сидів побіч неї. Она пригадувала єму, аби не забув о поручених собі справунках, щоби не їхав ночию, аби шанував своє здоровлє і писав конче по два рази на тиждень. Приїхав післанець з почти, на котрого саме Мариян ждав і привіз крім ґазет і листів з справах господарских, грубу пачку, на котрій була адреса написана рукою пана Анзельма. Мариян віддав листи Нарбутови, ґазети Уршулі, а сам встав і приступивши до вікна розпечатав лист пана Анзельма. То було довге на кілька аркушів справоздане о їх подорожи і подрібний опис того, що бачили в Римі, у Фльоренциї, в Венеции і инших містах Італії, через які переїздили. Мариян не мав часу того всього читати; перекинув лиш карти і скоро перечитав допиcку Гнатка, котрий єму доносив, що досить здоровий, але рад би вже відітхнути воздухом рідного краю і почути звук власної мови. Допиcка була коротка, але сумна і вказувала, як той молодець тужить за краєм і як єму вже навкучило ся то їздженє. Крім того поздоровляв всіх домашних і бажав Мариянови з кінцем жалоби, радости і щастя, на котре вповні заслугує. Тим щастем приятеля він хоч з далека буде тішити ся.

Слова приятеля діймили Мариянa, єго то вразило, що Гнатко догадував ся, яка радість, яке щастє має роз'яснити єго дім, хоч ніколи єму о тім не писав і цілком не виявляв єму своїх намірів. Ще більше застановило єго, що адреса була вже з Відня і що в тім листі, котрий видко був для всіх, був другий запечатаний лист, а на куверті стояли вписані рукою пана Анзельма латиньскі слова tibi soli (тобі самому). Мариян сховав той лист до кишені, а з першим приступив до Уршулі і показуючи їй кілька записаних карток, сказав:

— Диви-но, що тут того! Добрий старий не жалував труду і описав видко всьо на що дивив ся і що по свому оцінив. Будеш мати забавку на цілий день, але сховай мені то, бо тепер не маю часу читати.

Відтак обіймивши єї відвів єї на бік і сказав тихійше: — А тепер бувай здорова! Чим ти для мене була, то знаєш добре; чим стала ще від двох днів, того не можеш поняти, то скажу тобі колись там, де гадка не маліє в словах і де душа говорить до души. Ти мене напоминала, аби я не їхав ночию; добре, то тобі обіцюю. Але обіцяй і ти мені, що будеш в ночи спокійно спати, що не будеш гадати навіть о мені, віруючи в то, що я й здалека стережу тебе і взяв на себе то всьо, що лиш єсть журбою і неспокоєм.

Уршуля оперла голову на єго рамени і з плачем притискала до уст єго руку. Він знов поцілував єї в чоло, попращав ся з панею Больковскою, Нарбутом і Шумейковою і вибігши на ґанок скочив скоро до воза. Однако заки рушив, вспіли всі вийти за ним і ще раз єго пращали: Уршуля хустиною, Нарбут перехрестив єго і голосно поблагословив, а обі старушки перехрестившись тихо молили ся до Матери Божої.

Коли коні ішли звільна по пісках, що відділювали Рудку від гостинця і першої почтової стациї, добув Мариян лист пана Анзельма і читав отсі слова:

„Певне здивує тебе, дорогий Мариянe, що пишу з Відня. З дальших слів довідаєш ся о причині нашого повороту до краю і не будеш дивувати ся. Не знаю, що собі також погадаєш, що в однім листі замикаю другий. Але позаяк пишу в тайні перед Гнатком, то гадаю, що добре буде, коли лиш ти сам єго перечитаєш і відтак розважиш, чи то згодить ся з дальшим спокоєм твого житя, аби єго зміст був відомий і иншим. Отже річ така: Від початку нашого приїзду до Дрездна побачив я зараз, що мій хлопець не так ущасливлений своєю подорожию, як був би який инший молодий чоловік на єго місци, або й він сам, коли би єму припала така дорога в иншім настрою духа. Такі бо печені голуби не кождому спадають просто з рожна до губи, як нам впали, а такі приятелі як ти, не стрічають ся так часто на тім божім сьвіті, як на вашім Новім сьвіті хороші личка, а на Францисканьскій улици нечесані бороди. Я, старий і беззубий дід, був більше запалений, більше радий і щасливий, як той смаркач, що без одушевленя дивив ся навіть

Абдул-Гаміда. Коли він буде жити і останесь вірним своїм зобовязаням, то все ще може добре закінчити ся. Коли же єму стане ся щось людского, коли єго змусять до абдикациї, або загрозять революциєю, то будуть всї ті збирати війну, котрим здавало ся, що сїяли мир і робили то не в пору та не там, де було потреба.

Новинки.

Львів дня 19-го червня 1897.

— **Є. Е. п. Намістник** кн. Евст. Санґушко виїхав на кілька днїв до Підгорець.

— **Портрет Є. Ем. кардинала-митрополита Сембратовича,** виготовлений після оригіналу п. Волод. Чеховича в репродукциї гелїоґрафічній, відбитій в ц. к. інститутї ґеоґрафічнім у Відни, появив ся недавно. Портрет кардинала (в понтифікальнім одязї) представляє ся дуже гарно. Цїна одного примірника 3 зр., а з замовленєм треба звертати ся до товариства сьв. Ап. Павла (в рускій духовній семинариї) у Львові ул. Коперника ч. 36.

— **О. Севастиян Кнайп,** творець славнозвістної методи лїченя водного в Верісгофен, помер в день лат. Божого Тїла, дня 17-го червня с. р. в 76-ім роцї житя.

— **З філії „Просьвіти“ в Станиславові:** Філїя „Просьвіти“ в Станиславові повідомляє сим своїх членів, що 23-го і 24-го червня (в середу і четвер) відбуде ся в Надвірній окружна вистава худоби, уряджена заходом ц. к. товариства рільничого. Можна буде там побачити расову худобу селяньску, а пояснень будуть удїлювати в четвер члени виділу: др. М. Коцюба, о. З. Шепарович і о. Є. Бариш. — В недїлю 20-го червня с. р. відбуде ся відкритє читальнї „Просьвіти“ в Колодїївцї коло Станиславова. При отвореню читальнї виголосить др. Коцюба відчит з господарства. Членів читалень із сусїдних сїл просить виділ прибути на годину 3-тю з полудня. — *Др. М. Коцюба. Мостович.*

— **День сьв. Онуфрия** (24-го н. ст. червня) с. р. пригадуємо Русинам, особливо з охрестности Станиславова. Того дня, о годинї 3-ій пополудни відбуде ся в Станиславові нарада господарів, котрі хотїли би заложити „Підгірску Спілку“ промислову для торговлї безрогами і витворами масарскими. Доси надійшли вже многі письменні зголошеня, і то навіть з подальших сторін, аж з Сянока, Вижницї і т. д. з заявленєм приступленя. Отже для всестороннього обговореня справи треба конче явитись особисто. Надїємо ся, що на нараду в тій важній справі поспішать Русини як найчисленнїйше і що в короткім часї „Спілка“ зачне з добрим успіхом орудувати. Про місце збору буде можна довідатись того-ж дня в руских торговлях в Станиславові. — *Комітет.*

— **Нещастє на зелїзници.** Передвчера в ночи на стациї Вибранівка, при поїздї товаровім ч. 382, утратив житє кондуктор станиславівский Берґман, отець двоїх дїтий. Близші обставини тої нещасливої пригоди ще не звістні.

— **Потвора.** З Скалатщини доносять о такій пригодї: В Калагарівцї у одної селянки породила корова теля-потвору. На голові у теляти було одно око велике а друге мале; замість ріжків був хвіст прирослий до голови, на хребтї якийсь наріст, під головою чотири ноги, з котрих одна, передна, була незвичайно груба, а задна дуже тоненька. Теля уродило ся неживе і селянка зараз вкинула єго до Збруча.

— **На кару смерти** через повішенє засудив трибунал перемиский Івана Мельника зі Старяви за убийство в цїли рабунку 18-лїтного паробка Яська Скалуша.

— **Землетрясенє в Індиї.** З Калькути телеґрафують: Майже з усїх міст Індиї, положених на північ від Мадраса, надходять вісти о шкодах зроблених землетрясенєм в минувшу суботу. В Чітаґонґ запав ся почтовий будинок. Злива в недїлю і понедїлок ще побільшила шкоди, які наробило землетрясенє. Великий пир заповіджений з нагоди ювілею королевої Вікториї, мусїв бути відложений, бо зібранє великого числа осіб в однім будинку було би небезпечне. Також понехано ювілейних сальв, бо звичайні стріли пушочні, що звіщають полудневу годину в Калькутї, зашкодили нарушеним в наслїдок землетрясеня домам. Тисячі бідних Европейцїв і Індів розтаборило ся під отвертим небом. Погибло також кільканайцять людий, а дуже богато є покалїчених.

— **Огнї.** В Єзуполи згоріло 15-го с. м. десять домів. То місточко навіщують огнї дуже часто.

— **Воздушна труба** — як доносять телеґрафічно з Парижа — наробила в тамошнїй охрестности величезної шкоди. Найбільше потерпіли місцевости Безон, Кольомб і Азнієр. В Безон завалила буря один дім цїлком, а з многих домів позривала дахи і комини; дальше повивертала множество дерев, порвала телеґрафічні і телефонові дроти і т. ин. Богато людий покалїчених. В Кольомб убив цикльон кілька осіб а покалїчив тяжко около 40. В Азнієр лютила ся рівно страшна буря і убила 5 осіб, а 20 тяжко покалїчила. В поли погибло множество худоби.

— **Щадниця з канонами.** По що щадници канонів? — спитає певно кождий, перечитавши заголовок тої новинки. Щоби вдоволити цїкавість читателя відповімо, що потребує їх до стріляня і не до стріляня на довжників, як би дехто міг гадати, а на — хмари. Іменно річ представляє ся так: Стирийска каса щаднича в Градци має в полудневій Стириї великі виноградники. Виноградники — як звістно — терплять богато шкоди від граду. Отже в послїдних часах зроблено кілька разів досьвід, що стрілянє з канон на градові хмари розганяє їх. Стирийска щадниця хоче того року пробовати того средства для забезпеченя своїх виноградників і тому звернула ся з просьбою до мінїстерства війни о пожиченє її кількох канон. Мінїстерство прихилило ся до просьби і велїло властям войсковим в Градци доставити касї ощадности чотири польні канони.

— **Заколот в концертї европейскої дипльоматиї** лучив ся перед кількома днями в Чорногорі. В Цетинії жінка одного посла на чорногорскім дворі стрітила жену другого амбасадора — шляхтича і уклонила ся їй. На те не зволила зарозуміла дама навіть кивнути головою, а ображена тим женщина зробила їй голосно увагу не конче

на Мадонни Рафаеля і Мурілля, на чудові дїла штуки Корреджія, на Христа Тицияна і Ґвіда, на ті прекрасні Тенїєри, котрих там тілько порозвішуваних дуже гарно і на портрети Ван Дайка і Рубенса, котрі знов порозвішувані дуже погано. Ту єго рівнодушність приписував я недостачі того Божого огню, що горить в твоїм серци, який може і в моїй голові трохи тлїє, а який сам один робить чоловіка артистом, — Полатайко, мій хороший Гнатко — погадав я собі. — Він сотворений на шевця, а не на маляря. Прикро менї то було, але щож робити, тажко з Господом Богом воювати і я брав річи як суть. Отже засадив єго до роботи і мушу віддати єму ту справедливість, що нїколи не працював пильнїйше, нїколи не слухав уважнїйше моїх рад і що в тих величезних салях, де сотки нужденних смаровозів псують на дармо полотно і фарби, він був перший поміж копістами. Єго обступали цїкаві і хвалили єго роботу. Словом, я був з него досить вдоволений і не зважав, що він сумний, задуманий і якось надто поважний. Зміна твого положеня і нове добродійство, яке ми від тебе одержали, не зробили на нїм такого вражіня, якого я надїяв ся. Він плакав по твоїм вітци, котрого так мало знав, тїшив ся разом з тобою наверененєм твоєї мачохи, але до Парижа їхав так, якби з Лукова до Межиріча або до Білої. Однакож Париж має свої права. В тім великаньскім руху, серед тої громади покус всякого рода, серед тих неоцїнених скарбів штуки і науки, можна утопити найкріпше здоровлє, найбільший маєток і навіть великий смуток. Тому й мій Гнатко трохи розірвав ся і здавало ся, що повеселїйшав і забув о журбі. Але в часї нашого побуту в Парижи дізнались ми, по моїм другім письмі, як упорядкував ти свій дім, як переводите днї і вечери, де котра з любих осіб мешкає. Коли прийшло до того, що панї Больковска і Уршуля мешкають з тобою під одною кровлею, Гнатко поблїд і очевидячки змінив ся. Тодї отворились менї очи на твої дальші паміри супротив Уршулї; але прийшло менї також на гадку, чи й мій синок не зранив ся такою рідкою красотою, такою незвичайною головою і таким серцем, що може ще лїпше, як перше і друге. Однако я не дав єму пізнати, що менї здавалось і сам почав розмову о твоїх намірах. Я хвалив їх і дякував Богу, що дасть тобі таку жінку. Гнатко відповів менї, що хоч ти з ним нїколи о тім не говорив, то він бачив вже від давна стан твого серця і добре то міркував, що твоя любов для неї то глубоке чувство, одиноке, від котрого зависить спокій і радість твого житя; що тепер з такого устроєня дому догадує ся, що й Уршуля мусить тебе любити серцем і душею і що певне ждете лише кінця жалоби, щоби то зближенє скріпити найсьвятїйшою на земли звязию. На тім скінчила ся та перша наша розмова. Але від того часу побачив я в нїм ще більшу зміну. Париж не займав єго вже цїлком, в Люврі волочив ся лиш від одного образа до другого і може навіть не видїв єго перед собою; але до роботи не брав ся цїлком, а коли сїв, аби мене потїшити, то смарував так погано, як ті вусачі, котрих там повно і котрих я вислав би під карабін, або як ті панї, котрим нераз хотїло ся видерти кисть з руки та нагнати їх до голки і пеленок. Тому повіз я єго до Риму, бо гадав, що та ріжнородність, той Рим, о котрім не міг я гадати без битя серця, коли зближав ся до него, що то скріпить єго духа, а італїяньске небо розворушить єго кров. Але куди! Всьо то нїчого не помогло. Коли я ходив як загорілий, обливаючи ся артистичним потом, він волочив ся за мною, немов би я єго тягнув на уздї, а в церквах повних дїлами штуки, більше клячав і молив ся як дивив ся і любував ся. До того змарнїв значно, мало їв, по ночах не спав, а коли я удавав, що храплю — він вставав тихо, отвирав вікно і шукав на тім голубім італїяньскім небозводї польскої звізди. Затревожений поважно тим станом мого сина одинокого, взяв я єго на розмову. Не повтаряю тобі нашої бесїди; то було би за довго. Але чи знаєш, що єго найбільше болить, що єму відобрано веселість і що грозить єму утратою всякої сили і здоровля? Не то, що ти єго виправив, догадуючи ся, що і єго серце займило ся і загорілось. Противно, він похваляє то і уважає добродійством з твоєї сторони. — Мої обставини — говорив менї — такі, що та любов була би лишила ся на все пустою мрією; крім того я люблю єго так само, а може й більше нїж єї і за нїчо в сьвітї не ставав би я з ним до суперництва і не посягав би на єго добро. Коли ж то було конечне, аби побороти то чувство, поміг менї до тої побіди, відсуваючи мене далеко і відбираючи можність бачити єї. Але — додав з жалем — чому крив ся передо мною, чому не довіряв менї? Чому навіть тодї, коли повірив менї сторожу над нею, не видав ся з своїм серцем, не сказав менї, що віддає менї свою душу, своє житє, всї свої надії. Я знав о тім добре, а він крутив ся як вуж і глядав покривок, аби оправдати конечність, що єго приневолює впровадити мене до єї дому і зблизити до єї особи. Однако той страх міг би би я ще оправдати. Але коли я був вже далеко, коли не мав чого бояти ся, коли в єго положеню зайшла така зміна, що має єї під своїм дахом, отже певне як суджену, з котрою получить ся, скоро лиш мине жалоба, то чому-ж ще й тепер тайни передомною? Чому не пише менї о своїм щастю, о своїх надїях? Чому не доносить о тих всїх подробицях, о яких такий приятель як я повинен знати; чому не просить нас на своє вінчанє, щоби ми бачили то благословеньство, яке єму Бог дає, на котре без сумнїву заслужив, але котре бачити і з ним дїлити заслужили й ми. Як того не зробить, як гадає, що не видержу виду єго щастя і обійде ся в тій хвили без мене, хоч то мене лиш успокоїло би і скріпило — то я не прощу єму того нїколи, бо втративши віру в єго приязнь утрачу вже всьо на земли. — Я обіймив честного хлопця і втихомирював єго жаль, що певне напишеш, о всїм нам донесеш і не зробиш нам тої кривди, аби він єї не відвів до престола а я від престола. Щоби єго ще більше успокоїти, бавив я не довго в инших італїяньских містах, через котрі ми переїздили і два днї тому стали ми у Відни. Тут постановив я заждати на твій лист і з радостию доношу тобі, що мій хлопець якпись жвавійший і спокійнїйший. Сама їзда до краю додала єму сил; все дивить

приему. Амбасадор визвав на поединок свого товариша по уряді за обиду жінки. На сьвідків взяли також заступників держав в Цетинії і так дипльомация цілої Европи хотіла розправити ся в зовсім недипльоматичний спосіб. Але князь Миколай довідав ся вчас о цілій справі і не допустив до проливу крову осьвідчаючи, що поединкі в Чорногорі суть безвзглядно заборонені. Дипльомати успокоїли ся, а пані хоть і не клапяють ся собі, але від тепер „не видять себе“.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і вихованє.

Добрі ради.

Старайте ся коммасувати або збирати ґрунти до купи!

90 моргів ґрунту парцелями по кілька моргів! Сими днями прийшлось нам почути, що в селї П. в Коломийщині єсть один властитель ґрунту, котрий має 90 моргів, але розкинених в ріжних сторонах села по кілька моргів: два, три тут, два три там, пять шість моргів ще де инде і т. д. Отто-ж вам тепер господарка на такім ґрунті! Обрабляй же єго, як хочеш! При так розкиненім ґрунті не треба би хиба нічого більше робити, лиш вічно їздити з одного кінця села на другий, на кожду парцелю хиба установити окремого наставника, щоби допильнував роботи, поставити окремого сторожа, щоби стеріг від шкоди. Яке-ж господарство можна завести на такім ґрунті? А як би то зараз було инакше, коли би тих 90 моргів було при купі! В тім і велика біда, що у нас селяньскі ґрунти не лиш дуже роздроблені, але ще й порозкидані маленькими парцелями в ріжних сторонах. Ґаздуй же на такім ґрунті! Не можна на нім ані завести порядного господарства, ані не можна єго обробити, як потреба, бо тратить ся і богато часу і богато гроший на оброблене і господар намучить ся, не маючи остаточно великого хісна з того. Потреба коммасациї ґрунтів або збираня їх до купи єсть у нас нині дуже велика. Але вже то у нас взагалі так водить ся і робить ся, що мовляв, „заким сонце зійде, роса очи виїсть“. О піднесеню селяньства, о помочи і пільгах для хліборобів богато говорить ся і пише ся, лагодять ся навіть проекти спілок господарских, а тимчасом наші селяни виносять ся красненько і тихенько далеко за море і то навіть не на ліпше, але може ще й на гірше, як в ріднім краю. Але бо з другої сторони то й ми собі не аби який цікавий народець! Без примусу, без наставника не возьмемо ся самі до нічого, хоч би то розходило ся о наш власний інтерес, о наше особисте добро; чекаємо, щоби аж хтось сказав: Мусиш так зробити, а нї, то впаде на тебе тяжка кара! А преці в господарстві самопоміч бодай чи не найбільше значить, як вся инша поміч з боку, як примус. Але самопоміч піддержує ся не лиш спільностию інтересів, но також і духом спільности. У наших селян хліборобів єсть богато спільних інтересів, але дуже маленько духа спільности і тому не можуть они нічого вдіяти. Преці то може бути спільний інтерес всіх господарів в якімсь селї, щоби їх ґрунти були всї при купі. Чомуж би не можна о то постарати ся? До того треба найбільше лиш духа спільности і охоти та доброї волї, а все инше можна би легко зробити без ніякого примусу. Преці кождий господар волів би, щоби мав весь свій ґрунт при купі. О то повинен кождий старати ся, а то не прийшлось би так трудно. В многих селах прийшлось би то тим лекше, що нині богато господарів продає свої ґрунти навіть за безцїнь і виїздять до Америки. Але й без того можна би таку коммасацию переводити. Особливо ті господарі, що купують ґрунти, повинні на то зважати, щоби найскорше купувати такі, котрі припирають до їх давних, хоч би ті нові були навіть і трохи гірші. На ґрунті при купі можна й гірший поправити і надати єму більшої вартости. Могло би також кількох господарів порозуміти ся з собою і поміняти ся за ґрунти, хоч би навіть прийшло ся дещо доплатити. Доплата не була би велика, а хосен з того, що весь ґрунт був би при купі, був би великий. Не забувайте длятого на коммасацию ґрунту і старайте ся о то кождої хвилї, скоро лиш буде нагода до того.

— **Як тучити кури на продаж.** Кропива росте всюди і не коштує нічого, а на дає ся дуже добре до тученя курий на продаж і на заріз для домашного ужитку. Але кропиву треба збирати тогди, коли вже має насїнє і усушити та розтерти на порошок; до того треба домішати житної муки і ґрису, додати води, в котрій варила ся обирана бараболя, зробити тісто, а з него галушки і ними годувати кури. Крім того добре єсть давати курем три рази на день потрохи вівса. До трох недїль кури утучать ся знаменито, а мясо з них буде делїкатне і смачне.

— **Вино з меду.** Після того, як який мід, бере ся єго около 10 кільо, наливає ся 40 літрів води і варить ся з годину на грани, а при тім збирає ся з него шумовину. Опісля ще теплий зливає ся до 2-ведрової бочки з вина, в котрій перед тим було около чверть бочки осаду з вина. Все то треба заколотити і поставити в пивници, щоби ферментувало. По шести або осьми тижднях спускає ся чисте вино аж по дріжджі кавчуковою руркою до иншої чистої бочки. Осад в бочці можна тепер перефільтрувати і спустити до фляшок, щоби було опісля чим доливати. А що винного осаду не можна всюди дістати, то можна на повисшу скількість меду взяти пів кільо винного каменя. Спущене вино буде тепер ще дальше ферментувати. Коли би хто хотів мати міцне вино, то нехай додасть до вина в другій бочці пів літри коняку. Щоби мати ароматичне вино, то треба повісити в нім в мішечку цїлий, грубо потовчений мушкатуловий орішок і 1 або 2 дека цинамону. Щоби же вино з меду було знамените, то требе долити ще літру вина, званого Рустером. Тим способом дасть ся зробити дуже добре вино, знаменитий напиток для недужих і здорових. Вино з меду перевисшає добротою всяке звичайне вино, скріпляє жолудок, помагає в травленю, чистить крови і для ослабленого тїла єсть правдивим лїком.

— **Як прати вовняні материї.** Щоби випрати і очистити з плям вовняну материю, робить ся так: Коли зшита, треба попороти, а місця, де суть плями, намилити і зложити до балїйки, або якої иншої посудини до праня. Тимчасом приставити до огню 6 літрів води і коли закипить, всипати до неї 150 ґрамів порошку з гірчиці (мілко потовченої гірчиці) і через мінуту заварити. Відтак відставляє ся горнець від огню і коли вода на стілько вистигне, що можна в ній удержати руку, наливає ся єї на материю і знову намилює ся плями. Відтак треба материю добре переправити в тій воді і ще переполокати в чистій, аж вже не буде відходити брудна вода. Наконець розвішує ся материю, щоби висхла, а коли висхне, вкриває ся єї вохким полотенцем і прасує ся горячим зелїзком.

— **Звістна фірма пп. Михайла Спожарского і Сина** постарала ся о листовий папір з гарним портретом Тараса Шевченка (кліш зроблений за границею). Коробка того листового папру враз з кувертами продає ся в склепі пп. Спожарских (в каменици „Просьвіти“) по цїні від 40 кр. до 1 зр. 50 кр.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 19 червня. Долїшно-австрийска палата торговельна ухвалила резолюцию против розпоряджень язикових. — Fremdenblatt заперечує вість подану Vaterland-ом, мовби ґр. Бадені сказав, що коли не удасть перевести згоди межи Чехами а Нїмцями до осени, то парлямент буде розвязаний.

Париж 19 червня. Страшний цикльон, який звіяв ся вчера около 5 год. по полудни в околици міста наробив величезної шкоди. Богато людий єсть покалїчених, а 5 осіб згинуло підчас бурі на місци.

За редакцию відповідає: Адам [illegible]

ся в ту сторону, де лежить наша славна Варшава і говорить лиш о тім, як уладимо свій дім, де будемо мешкати і як буде працювати, щоби конче дійти до чогось і не бути тягарем ні мені ні тобі. Тому жду на твою відповідь дорогий Мариняне! Бачиш як річ стоїть і яке моє положенє. Роби, як знаєш; але мені здаєть ся, що нам не повинен ти відмавляти того щастя, щоби ми були сьвідками твого; тим більше, що я певний, що то уздоровить Гнатка. Я зрадив єго сердечну тайну, яку скривав з великим мужеством перед тобою і перед нею, отже я повинен єму то винагородити, чого він і дожидає і що я єму обіцяв. То-ж прошу тебе, май відвагу зробити після єго бажаня і не піддавай єму той убийчої гадки, що ти єму не віриш, або що єго боїш ся. Може він нині любить єї ще більше як давнійше, за то не ручу; але я, що вас виховав, ручу тобі моєю сивою головою, до котрої вскорі возьмуть ся підземні анатоми, що твого щастя не заколотить і що не зрадить ся своєю слабостию. Потїш мене Мариняне скоро, бо справдї я прийшов до того, що мені вже частїйше хоче ся плакати як сьміяти“.

Яке враженє зробив той лист на Мариянї і в якім він положеню найшов ся, легко собі уявити. Не будемо непотрібно описувати, які гадки займали єго, які образи пересували ся по перед єго душу, які борби зводив в своїм серцю і які докори він собі робив. Читачі заступлять нас самі в тім і доповнять собі власною гадкою і серцем чувства Марияна. Додамо лише, що Мариян не мав сили відписати зараз по приїзді до Варшави. Занятий ріжними орудками і замовленими для Уршулї і для дому, переглядањем у нотаря условий купна і відобранєм з банку гроший на набутє Яворова, відложив відпис до иншої хвилї; чув бо він, що єму треба добре нагадати ся і глубше в своїм серцю обчислити ся. Тому виїхав з Варшави все з листом пана Анзельма в кишени, чуючи як сильно гнете він єго грудь і як на нїй тяжить. Третього дня, о осьмій годині рано, був Мариян в Яворові. З причини, що то відвідини рішучо вплинули на рішенє єго і на дальшу єго судьбу мусимо їх подрібнїйше описати.

XXII.

Вже від Хмільника, звідки Мариян дуже рано виїхав, розтягав ся до Стопниці і дальше перед ним вид богатої і хорошої краківскої землї. Поля вкриті сьвіжою зеленню, цьвітисті долини з потоками, що плили до Ніди, а з нею разом до Висли; горбки з пречудними лїсами, декуди живописні скали, порядні села з окруженими хорошими деревами, дворами, церкви, котрих дзвони взивали рано до молитви, всьо то втихомирило єго серце і мати природа, та найвірнїйша приятелька і найлїпша порадниця, подавала єму звідусіль той горячий бальсам, котрий так щедро приготовлює для своїх дітий і переливає єго з люблячим виддихом в їх зранену грудь.

На півтора милї від Стопниці до Висли, показав ся Яворів і на невеличкім узгірю двір, до котрого вела широка і висаджена старими липами дорога. Положенє було справдї хороше, а сам дім видавав ся поважним, старим будинком, з поза котрого виглядали вершки високих дерев і по обох сторонах зеленїла гущавина, що видко належала до огорода. Коли Мариян опинив ся на великім порослім травою подвірю, побачив всюди слїди пустки і очевидні знаки, що від давна ніхто тут не мешкав і не дбав нї о удержанє вніщної чистоти, нї о поправу пообдираних мурів. Сам дім носив на собі знамя саскої архітектури, так артистичної в своїх прикрасах і так поважної в розмірах. Не мав поверха, але величезні вікна, широкі відступи між ними, в котрих були ниші, а в них окраси з різьби, всьо показувало, що то було мешканє людий колись можних і що містить в собі великі комнати. Але на подвірю було пусто, у вікнах, чистих і цїлих не показував ся ніхто і мимо гуркоту воза і трісканя батога не вискочив і не забрехав навіть ніякий пес.

(Дальше буде).

2

Поручає ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

Стация зелїзницї **Мушина-Криниця**	
з Кракова	*8 год.*
зї Левова	*12 „*
з Пьшту	*12 „*

Ц. к. ЗАВЕДЕНЄ ЗДРОЄВЕ

Криниця (в Галичинї)

Найзасібнїйша щава зелїзиста.

В місци: почта *три рази денно,* телєґраф, аптика.

Положенє гірске в Карпатах 590 метрів над пов. моря. Від стациї зелїзничої година дороги битої, добре утриманої.

Средства лїчницї: клїмат підальпейский, купелї зелїзисті, засібні в вільний квас вуглевий огрівані методою Шварца (в р. 1895 видано їх 47.000).

Купелї боровінові, парою огрівані (в р. 1895 видано їх 18 000)

Купелї ґазові: з чистого квасу вуглевого.

Ц. к. заведенє гидропатичне: під проводом специялїста Дра Г. Еберса (в р. 1895 видано 28.000 процедур гидропатичних).

Питє від мінеральних місцевих і заграничних, **Жентиця, кефір, ґімнастика лїчнича.**

Лїкар здроєвий Др. Л. Копфф цїлий сезон стало ординуючий. Надто 14 лїкарів вільно практикуючих.

Проходи. Дужий великий парк смерековий знаменито удержуваний. Близші і дальші прогулки в чудові Карпати.

Помешканя. Більше як 1500 покоїв з комфортом умебльованих, з комплетною постелею, услугою, дзвінками електричними, печами і т. д.

Костел католицкий і церков. Величавий **дім здроєвий,** кілька реставраций, кілька пансіонатів приватних, молочарнї, цукорнї.

Музика здроєва під проводом А. Вроньского під **21 мая.** Сталий **театр,** концерта.

Фреквенция в р. 1895 5096 осіб.

Сезон від 15 мая до 30 вересня.

В Маю, Червню і Вересню цїни купелей, помешкань і страв в головній реставрациї знижені о 20%

Розсилка води мінеральної від Цьвітня до Падолиста, склади у всїх більших містах в краю і за границею.

В місяци липня и серпни убогим жадні пільги, як увільненє від такс здроєвих і т. п. удїлені не будуть.

На жаданє удїляє обяснень 31

Ц. к. Заряд здроєвий в Криницї.

Найсильнїйше, найвисше положене здроєвище сталеве на цїлім сьвітї, найвідповіднїйше заведенє гидропатичне всхідної Европи при устю Дорни до золотої Бистрицї. Сезон від 1-го червня до 30-го жовтня. На послїдній стациї зелїзничій Кімполюнґ численні оказиї при кождім поїздї. Прогульки до румуньских і угорских місцевостий, возами, верхом і тратвами.

ДОРНА, Буковина.

В новім величавім домі купелевім видає ся після найновійшої системи купелї **мінеральні, сталеві, шлямові, солодові, солянкові і соснові.** Після вимогів науки уряджений віддїл гидропатичний посїдає службу вnaобразовану в клїнїцї **проф. Вінтерніца.** Лїченє **молоком і жентицею.** Проспекта висилає заряд здроєвий. Питаня адресувати до лїкаря здроєвого і купелевого **дра Артура Лєбель.** 29

16

Мужчини

При **ослабленю мужескім.** мій ц. к. упр. ґальвано-електричний **апарат,** для власного ужитку з добрим успіхом. Лїкарскі порученя. Проспект в коперті в марках 20 кр.

І. Авґенфельд,
Відень, IX., Türkenstrasse 4.

4¾ кільо кави

netto вільне від порта за послїплатою або за попереднім присланєм гроший. Під ґваранцією
25 найлїпший товар.

Африк. Мока перлова . .	зр. 5·—
Сантос дуже добра . .	„ 4·95
Куба зелена найлїпша .	„ 5·40
Цсйльон ясно-зел. найлїп.	„ 6·70
Золота Ява жовта найлїп.	„ 6·50
Пері кава знамен. сильна	„ 6·60
Арабска Мока дд. аромат.	„ 7·70

Цїнники і тарифа цлова даром.

ETTLINGER & COMP. HAMBURG.

С. Кельсен у Відни

поручає:

Кльосети з переплывом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм. — Збірники на воду. — Комплетні уряджeня купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для Галичини і Буковини

ГЕРМАН ГАМЕЛЬ у Львові Пасаж Гавсмана ч. 8.

На жаданє висилає ся катальоґи.

В ТРУСКАВЦИ

В 1 і 3 сезонї о 30% дешевше.

Лїчить ся з незвичайним результатом: Ревматизм, подаґра, товстість, пісок нирковий, астма, ісхіяс, слабости жіночі. 21

Обширну брошурку о Трускавци висилає на жаданє Заряд.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.